Valtioneuvoston kirjelmä kyberkestävyyssäädöksestä - U 83/2022 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta
18.11.2022

Erityisasiantuntija Outi Slant
Turvallisuusyksikkö
Liikenne- ja viestintäministeriö

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

U-kirjelmän valmistelu

- Komissio antoi ehdotuksen 15.9.2022.
- U-kirjelmä on käsitelty viestintäjaostossa (EU-19) ja kilpailukykyjaostossa (EU-8). Lisäksi järjestettiin kuulemistilaisuus 23.9.2022.
- Käsittely neuvostossa on käynnistynyt. Keskeisiltä osin neuvotteluiden odotetaan käynnistyvän Ruotsin puheenjohtajuuskaudella keväällä 2023.
- Neuvottelujen tueksi on koottu kansallisesti laaja viranomaisverkosto ja avoin sidosryhmäverkosto, joihin on kutsuttu asian kannalta keskeisiä toimijoita.

Ehdotuksen tausta ja tavoite

- Ehdotuksen tarkoituksena on luoda kyberturvallisuutta koskevat horisontaaliset vähimmäisvaatimukset uusille tuotteille ja ohjelmistoille, jotka saatetaan sisämarkkinoille.
  - Ehdotuksen taustalla on laitteisiin ja ohjelmistoihin kohdistuvat kyberhyökkäykset, niiden vaihteleva tietoturvallisuuden taso sekä vaihteleva ymmärrys tuotteiden tietoturvaominaisuuksista.
- Ehdotuksella asetettaisiin yleiset kyberturvallisuutta koskevat vaatimukset sen soveltamisalaan kuuluville tuotteille.
- Tavoitteena on luoda olosuhteet turvallisten tuotteiden ja ohjelmistojen kehittämiselle, vähentää haavoittuvuuksien määrää ja parantaa tasoa, jolla valmistajat ottavat turvallisuusnäkökohdat huomioon tuotteen suunnittelun ja elinkaaren aikana.
- Toisena tavoitteena on parantaa kuluttajien pääsyä tietoon tuotteiden ja ohjelmistojen kyberturvallisuusnäkökohdista.
- Tavoitteena on siten tiivistetysti saada markkinoille turvallisempia tuotteita ja tehdä turvallisuusseikoista kuluttajille läpinäkyvämpiä

Soveltamisalasta

- Soveltamisala:
  - Tuotteet ja ohjelmistot, joissa on digitaalinen elementti ja on liitettävissä suoraan tai epäsuorasti toiseen laitteeseen tai verkkoon
  - Lähtökohtaisesti kaikki digitaalisen elementin sisältävät tuotteet ja ohjelmistot kuuluisivat soveltamisalaan, ellei soveltumista ole erikseen rajattu.
- Asetusta ei sovelleta
  - Lääkinnällisiin laitteisiin ja in vitro-diagnostiikan laitteisiin
  - Siviili-ilmailuun
  - Tiettyihin ajoneuvoihin
  - Yksinomaan kansallisen turvallisuuden tai maanpuolustuksen käyttöön suunniteltavat laitteet ja ohjelmistot
  - Ohjelmistoihin, jotka on nimenomaisesti suunniteltu käsittelemään salassa pidettävää tietoa
- Turvallisuusvaatimusten soveltamista joihinkin tuotteisiin voidaan rajata tai jättää kokonaan soveltamatta, jos muualla EU:n lainsäädännössä taataan vastaava turvallisuuden taso.

Keskeinen sisältö (I)

I Yleiset säännökset	• Soveltamisala, määritelmät • Vapaa liikkuvuus • Yleiset säännökset vaatimuksista ja kriittisistä tuotteista • Suhde muuhun lainsäädäntöön
II Taloudellisia toimijoita koskevat vaatimukset	• Valmistajia koskevat velvoitteet • Valtuutetut edustajat • Maahantuojien ja jakelijoiden velvoitteet
III Vaatimustenmukaisuuden arviointi	• Vaatimusten täyttymisen edellytykset • EU:n vaatimustenmukaisuusilmoitus (EU declaration of conformity) • CE-merkintä ja tekninen dokumentaatio • Vaatimustenmukaisuuden arviointiprosessit eri tuotteille

Keskeinen sisältö (2)

IV Arviointilaitosten ilmoittaminen

- Ilmoituksesta vastaava viranomainen
- Ilmoitusmenettely ja ilmoituksiin tehtävät muutokset
- Vaatimukset arviointilaitoksille
- Arviointilaitoksen kompetenssin haastaminen
- Arviointilaitosten velvoitteet ja yhteistoiminta muiden kanssa

V Markkinavalvonta ja täytäntöönpano

- Yleiset säännökset markkinavalvonnasta
- Viranomaisten pääsy tarvittaviin tietoihin
- Toimenpiteet, jos tuotteeseen liittyy merkittävä tietoturvallisuusriski (kansallisesti ja komission toimesta)
- Prosessin suojatoimenpiteet
- Toimenpiteet tuotteille, jotka täyttävät vaatimukset, mutta muodostavat merkittävän riskin
- Valvontaviranomaisten yhteistoiminta

VI Delegoitu lainsäädäntövalta ja komiteamenettely

- Komission toimivalta antaa delegoituja säädöksiä
- Komissiota tukeva komitea

VII Luottamuksellisuus ja sanktiot

- Tiedon luottamuksellisuutta koskevat säännökset
- Sanktiosäännökset

Keskeisiä vaikutuksia

- Tuotteiden tietoturvallisuuden paraneminen EU:n sisämarkkinoilla.
  - Tietoturvallisuuden paranemisella on suoraan positiivinen vaikutus tietoturvan paranemiseen yksityisillä henkilöillä ja yrityksillä. Soveltamisalaan kuuluvia tuotteita hankitaan laajalti yhteiskunnassa.
  - Tietoturvaloukkauksista aiheutuu merkittäviä kustannuksia ja haittaa yrityksille ja yksityisille.
  - Komission vaikutustenarvioinnin nojalla koko EU:n tasolla suuruusluokka tietoturvaloukkauksista yrityksille aiheutuvien kustannuksien alenemiseksi on 180 – 290 mrd euroa.
- Tietoturvaominaisuudet tulevat kuluttajalle näkyvämmäksi ja tuotteiden vertailu tältä osin helpottuu. Ymmärrys tuotteiden tietoturvaominaisuuksista parantuu.
- Vaatimuksien noudattamisesta syntyy kustannuksia tuotteiden valmistajille ja jälleenmyyjille.
  - Komission vaikutustenarvioinnin nojalla koko EU:n tasolla kustannuksien suuruusluokka on n. 29 mrd euroa, kun markkinan koko on n. 1 485 mrd euroa.
- Vaatimustenmukaisuuden arviointiin, valvontaan ja tuotteiden markkinavalvontaan liittyvät tehtävät aiheuttavat kustannuksia viranomaisille.
- Tarve kyberturvallisuusasioiden osaamiselle tulee lisääntymään niin valmistajissa, arviointilaitoksissa kuin viranomaisissa.

Keskeiset näkemykset valtioneuvoston kannasta

- Ehdotuksen tavoitetta kannatetaan, samoin laajaa soveltamisalaa.
- Soveltamisalassa tulisi pyrkiä selkeyteen, samoin suhteessa muuhun lainsäädäntöön ja niistä tuleviin velvoitteisiin.
- Riskiperusteista lähestymistapaa tuotteille asetetuissa vaatimuksissa kannatetaan.
- Arviointia tulee vielä tehdä suhteessa kolmansien maiden toimijoihin ja erityisesti verkon etäkauppaan.
- Erityisesti tietoturvallisuuden arviointilaitoksen arviointia vaativien tuotteiden osalta on tärkeää keskittyä vain tuotteisiin, joissa riskit ovat suuremmat.
  - Pula kyberalan osaajista
  - Ei saa tarpeettomasti hidastaa markkinoille saattamista
- Huomioitava, että sääntelyn kustannukset eivät aiheuta pk-yrityksille kohtuuttomasti rasitetta.

Kiitos!

lvm.fi Twitter: @lvmfi

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ